

Nota van toelichting

Deze toelichting wordt mede gegeven namens de Staatssecretaris van Economische Zaken.

Algemeen

1. Inleiding

De kwalificatiestructuur mbo wordt herzien met het oog op een betere inhoudelijke aansluiting van beroepsopleidingen op de arbeidsmarkt en het vervolgonderwijs. Nieuw is dat in de herziene kwalificatiestructuur elke kwalificatie is opgebouwd uit één basisdeel en één profieldeel en dat er naast de kwalificatie keuzedelen worden geïntroduceerd.

De invoering van keuzedelen bij de herziene kwalificatiestructuur heeft tot doel om deelnemers een verrijking bovenop de kwalificatie te geven, te weten een bredere of meer verdiepende toerusting voor de arbeidsmarkt of een betere voorbereiding voor vervolgonderwijs. Ook wordt het door keuzedelen voor instellingen mogelijk om sneller en beter in te spelen op actuele ontwikkelingen en innovaties in het beroepenveld op de arbeidsmarkt en op de aansluiting op vervolgonderwijs, in het bijzonder in de eigen regio. Door het aanbieden van keuzedelen kunnen mbo-instellingen zich profileren richting deelnemers en regionaal bedrijfsleven. Deelnemers kunnen zich profileren richting vervolgonderwijs en arbeidsmarkt door bepaalde keuzedelen te volgen.

Voor de invoering van keuzedelen is wetswijziging nodig. Het 'voorstel van wet tot wijziging van onder meer de Wet educatie en beroepsonderwijs in verband met het regelen van keuzedelen waarop beroepsopleidingen mede worden gebaseerd' (wetsvoorstel Herziening kwalificatiestructuur) is op 19 februari 2015 ingediend bij de Tweede Kamer (Kamerstukken II, 2014/15, 34 160, nr. 2). Met dit wetsvoorstel wordt de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) gewijzigd in die zin dat keuzedelen een verplicht onderdeel worden van de kwalificatiestructuur mbo en van een beroepsopleiding. In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel is op hoofdlijnen aangegeven wat in lagere regelgeving - te weten het Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB (EKB WEB), het Uitvoeringsbesluit WEB (UWEB) en enkele met name genoemde ministeriële regelingen - zal worden geregeld.

Met de direct betrokken partijen, de Stichting Samenwerking beroepsonderwijs bedrijfsleven (SBB) en de MBO Raad, zijn afspraken gemaakt over de consequenties van de invoering van keuzedelen. Die zijn deels verwerkt in het wetsvoorstel en moeten deels nog worden verwerkt in wijziging van lagere regelgeving. Het onderhavige besluit voorziet in de benodigde aanpassingen op het niveau van een algemene maatregel van bestuur (AMvB), te weten:

1. het bepalen van de omvang van de keuzedeelverplichting per soort opleiding;
2. een grondslag voor het bij ministeriële regeling verbinden van certificaten aan keuzedelen (en aan onderdelen van kwalificaties; hierdoor kan het Besluit certificaten groen beroepsonderwijs vervallen);
3. nadere voorschriften voor de examinering en diplomering als gevolg van de invoering van keuzedelen;
4. nadere voorschriften voor de examinering van keuzedelen Nederlandse taal en rekenen.
5. aanpassing van de definitie van de deelnemer in de beroepsbegeleidende leerweg die in aanmerking komt voor bekostiging i.v.m. de invoering van keuzedelen.
6. enkele technische wijzigingen die niet voortvloeien uit de invoering van keuzedelen

2. Doel en inhoud van het besluit

2.1. Het bepalen van de omvang van de keuzedeelverplichting per soort opleiding

In het wetsvoorstel Herziening kwalificatiestructuur is een keuzedeelverplichting voor beroepsopleidingen opgenomen, maar niet de omvang van de keuzedeelverplichting. Nadere voorschriften op dit punt zijn nodig om te grote verschillen in omvang te voorkomen. Indien de omvang van het keuzedeel of de keuzedelen van een opleiding te klein is ten opzichte van het deel van de opleiding dat gebaseerd is op de kwalificatie, dan is sprake van te weinig verrijking c.q. te weinig aansluiting op (regionale) arbeidsmarktontwikkelingen en biedt het ook minder ruimte om opleidingen flexibel in te richten. Indien – omgekeerd – de omvang van het keuzedeel/de keuzedelen in de opleiding te groot is ten opzichte van het deel dat gebaseerd is op de kwalificatie, dan bestaat de kans dat dit ten koste gaat van het behalen van de kwalificatie en de toetreding als gediplomeerd beginnend beroepsbeoefenaar tot de arbeidsmarkt, en daarmee ten koste van het civiel effect van de opleiding.

Te grote verschillen in omvang dragen tevens risico's met zich mee op het vlak van transparantie en daarmee ook voor het civiel effect van beroepsopleidingen. Daarom is het belangrijk dat er een goede balans is tussen het deel van de beroepsopleiding dat gebaseerd is op de kwalificatie en het deel dat gebaseerd is op het keuzedeel of de keuzedelen van de opleiding en dat de instellingen daar allemaal op dezelfde manier mee omgaan. Het geven van voorschriften voor de omvang van de keuzedeelverplichting betekent dat alle instellingen hieraan gebonden zijn. Dit geeft de beste borg voor een doelmatige invulling van opleidingen, en voor herkenbaarheid en civiel effect van beroepsopleidingen voor deelnemers, vervolgonderwijs en afnemend bedrijfsleven.

De voorschriften voor de omvang van de keuzedeelverplichting zijn opgenomen in dit besluit (artikel 17d van het EKB WEB). Deze voorschriften zijn overeenkomstig de in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel Herziening kwalificatiestructuur opgenomen voornemen voor de omvang van de keuzedeelverplichting (Kamerstukken II, 2014/15, 34 160, nr. 3, pag. 17). De keuzedeelverplichting is aangegeven per soort opleiding; de omvang van de verplichting verschilt per soort opleiding (met het oog op het bovengenoemde evenwicht tussen kwalificatie en keuzedeel/-delen) vanwege het verschil in zwaarte van de verschillende soorten opleidingen.

Per keuzedeel is landelijk de zwaarte vastgesteld en vermeld in het keuzedeeldocument. De zwaarte betreft de studielast en wordt uitgedrukt in klokuren. De zwaarte van de afzonderlijke keuzedelen is gestandaardiseerd en bedraagt 240, 480, 720 of 960 klokuren.

Voorbeeld 1. Voor de entreeopleiding bedraagt de studieduur één volledig studiejaar (artikel 7.2.4a, derde lid onder a, WEB). Dat betreft de volledige opleiding voor zowel de kwalificatie als het keuzedeel. Eén volledig studiejaar heeft een studielast van ten minste 1600 klokuren (artikel 7.2.4a, tweede lid, WEB). De instelling kan aan de keuzedeelverplichting voor een entreeopleiding voldoen met één keuzedeel van 240 uur.

Voorbeeld 2. Voor een vakopleiding kan de instelling aan de keuzedeelverplichting van tenminste 720 klokuren voldoen met één keuzedeel met een studielast van 720 klokuren, of twee keuzedelen met een studielast van respectievelijk 480 en 240 klokuren, of drie keuzedelen met een studielast van elk 240 klokuren.

De instelling bepaalt de inrichting van het onderwijsprogramma en de examinering, met inachtneming van de formele kaders (waaronder bepalingen betreffende de studieduur, de urennormen, de standaarden voor de examenkwaliteit en de keuzedeelverplichtingen). Het staat instellingen vrij om extra keuzedelen op te nemen in een beroepsopleiding bovenop de keuzedeelverplichting. Ook kunnen deelnemers zelf voor extra keuzedelen kiezen. In beide gevallen zijn afspraken vereist met de

betreffende deelnemers. Bovendien mag de wettelijke studieduur (zie artikel 7.2.4a, derde en vierde lid, WEB) niet worden overschreden.

2.2. Grondslag voor het bij ministeriële regeling verbinden van certificaten aan keuzedelen

De WEB biedt al de juridische basis om bij of krachtens AMvB een certificaat te verbinden aan onderdelen van kwalificaties (artikel 7.2.3, eerste lid, WEB). Het wetsvoorstel Herziening kwalificatiestructuur maakt het door wijziging van dit artikel mogelijk dat ook een certificaat kan worden verbonden aan keuzedelen.

Om voldoende flexibiliteit te behouden voor het wijzigen of aanvullen van onderdelen van een kwalificatie of van keuzedelen waaraan certificaten worden verbonden, verdient het de voorkeur te kiezen voor het bij AMvB delegeren van de aanwijzing van de betreffende onderdelen van kwalificaties of keuzedelen naar een ministeriële regeling. Dit is geregeld in het onderhavige besluit (artikel 17c van het EKB WEB).

Op dit moment zijn onderdelen van kwalificaties waaraan een certificaat is verbonden aangewezen bij ministeriële regeling krachtens het Besluit certificaten groen beroepsonderwijs. Dat besluit wordt in het onderhavige besluit ingetrokken omdat de daarin geregelde grondslag voor het bij ministeriële regeling verbinden van certificaten aan onderdelen van kwalificaties nu is opgenomen in artikel 17c van het EKB WEB (met dien verstande dat dit artikel ook geldt voor ander beroepsonderwijs dan groen beroepsonderwijs).

De minister van OCW is voornemens ook certificaten te verbinden aan onderdelen van kwalificaties en/of aan keuzedelen. Dit voornemen is aangegeven in de brief van 31 oktober 2014 over Leven lang leren (Kamerstukken II 2014/15, 30 012, nr. 41) en de brief van 12 december 2014 over Extra kansen voor jongeren in een kwetsbare positie (Kamerstukken II 2014/15, 31 497, nr. 53).

Het voordeel van certificaten is dat ongediplomeerde uitstromers (waaronder volwassenen en kwetsbare jongeren, die dus niet de volledige kwalificatie hebben behaald, maar wel één of meer onderdelen van de kwalificatie of één of meer keuzedelen) een door de overheid erkend bewijs kunnen tonen aan werkgevers, instellingen voor vervolgonderwijs of andere instanties c.q. betrokkenen. Dat verhoogt het civiel effect. Als er geen certificaat is verbonden aan het betreffende onderdeel van een kwalificatie of aan een keuzedeel dan kan de instelling de deelnemer bij ongediplomeerde uitstroom alleen een instellingsverklaring uitreiken. Een instellingsverklaring is – in tegenstelling tot een mbo-certificaat en – mbo-diploma – geen door de overheid erkend bewijs.

Daarnaast blijft de overweging tot van kracht zoals deze gold voor het ingetrokken Besluit certificaten groen beroepsonderwijs: het verbinden van een certificaat aan onderdelen van een kwalificatie die betrekking hebben op specifieke beroepsvereisten, voortkomend uit wet- en regelgeving van het ministerie van EZ. Vanaf 1 augustus 2016 kan op dezelfde grond ook een certificaat aan keuzedelen worden verbonden. Door de wijziging van het EKB WEB is het mogelijk ook in andere sectoren op deze grond een certificaat aan onderdelen of keuzedelen te verbinden.

2.3. Nadere voorschriften voor examinering en diplomering als gevolg van de invoering van keuzedelen

In het huidige EKB WEB worden eisen gesteld aan de examinering en diplomering van (onderdelen van) beroepsopleidingen. Deze eisen zijn in verband met de invoering van keuzedelen aangepast.

In het wetsvoorstel Herziening kwalificatiestructuur is in artikel 7.4.6, tweede lid, WEB het voorschrift opgenomen: 'De opleiding is eerst dan met goed gevolg afgesloten

wanneer met goed gevolg examen is afgelegd in de kwalificatie, examen is afgelegd in het keuzedeel of de keuzedelen en de beroepspraktijkvorming (bpv) met een positieve beoordeling is voltooid.' Als voorwaarde voor het verkrijgen van het diploma geldt dus ook dat de deelnemer examen heeft afgelegd in het keuzedeel of de keuzedelen. Voor het verkrijgen van het diploma is het niet nodig om voor dat examen te slagen.

In de wijziging van artikel 3 juncto artikel 18 EKB WEB in het onderhavige besluit is geregeld dat het examen voor opleidingen waarmee op of na 1 augustus 2016 wordt gestart, behalve uit generieke en specifieke examenonderdelen ook bestaat uit uit onderdelen die de examinering betreffen van keuzedelen. In artikel 17 EKB WEB (over de uitslag van het examen) is tot uitdrukking gebracht dat het voor het met goed gevolg afleggen van het examen niet nodig is om het examen in de keuzedelen te behalen. Het volstaat dat examen in het keuzedeel of de keuzedelen is afgelegd.

Voor de behalen van een diploma gelden dus voor opleidingen waarmee op of na 1 augustus 2016 wordt gestart de volgende voorwaarden:

- 1) voor alle specifieke examenonderdelen is een eindwaardering van ten minste het cijfer 6 of ten minste «voldoende» behaald, dan wel op grond van artikel 14a EKB WEB vrijstelling verkregen;
- 2) voor de basisberoepsopleiding en de vakopleiding is de in artikel 17 van het EKB WEB aangegeven vereiste eindwaardering voor de generieke onderdelen Nederlandse taal en rekenen behaald; voor de middenkader- en specialistenopleiding is de in artikel 17 van het EKB WEB aangegeven vereiste eindwaardering voor de generieke onderdelen Engels, Nederlandse taal en rekenen behaald;
- 3) voor het generieke onderdeel loopbaan en burgerschap is een eindwaardering «voldaan» behaald;
- 4) er is examen afgelegd in het keuzedeel of de keuzedelen van de opleiding die deel uitmaken van de keuzedeelverplichting voor de betreffende soort opleiding zoals aangegeven in artikel 17d van het EKB WEB;
- 5) de beroepspraktijkvorming betreffende de kwalificatie is met een positieve beoordeling voltooid.

De waarderingswijze bij de examenonderdelen die een keuzedeel betreffen is geregeld in de wijziging van artikel 15 EKB WEB in het onderhavige besluit.

In het nieuwe artikel 15a EKB WEB is bepaald dat een deelnemer aan de examencommissie kan verzoeken om het examenresultaat mee te nemen van een keuzedeel waarin hij in het kader van een andere beroepsopleiding al examen heeft afgelegd. De examencommissie bepaalt of dit verzoek wordt toegewezen.

2.4. Nadere voorschriften voor de examinering van keuzedelen Nederlandse taal en rekenen

De centrale examens voor de generieke examenonderdelen Nederlandse taal en rekenen worden vanaf het studiejaar 2014-2015 in het mbo gefaseerd ingevoerd en de resultaten voor deze onderdelen gaan gefaseerd meetellen voor het behalen van het diploma. In het Besluit referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen is voor de generieke examenonderdelen Nederlandse taal en rekenen per soort beroepsopleiding een referentieniveau bepaald. Om een diploma te behalen, moet de deelnemer het examen van de generieke examenonderdelen Nederlandse taal en rekenen ten minste op dit referentieniveau afleggen en behalen.

Eén van de doelen van de introductie van keuzedelen is om deelnemers beter voor te bereiden op de arbeidsmarkt of om doorstroom naar een vervolgopleiding te bevorderen. Ook het behalen van een hoger referentieniveau voor Nederlandse taal of rekenen dan ten minste vereist is voor het behalen van het diploma van de betreffende soort opleiding kan hieraan bijdragen.

Concreet betekent dit dat deelnemers van opleidingen op mbo niveau 2 en 3, die voor het behalen van het diploma moeten aantonen het referentieniveau 2F voldoende te beheersen, de keuzedelen Nederlandse taal of rekenen op niveau 3F kunnen kiezen en zo kunnen aantonen voor (een van) beide examenonderdelen een hoger referentieniveau te beheersen. In mbo 4 kan een deelnemer geen keuzedeel Nederlandse taal of rekenen kiezen, want daar is 3F (het hoogste niveau dat wordt aangeboden in het mbo) al verplicht. Er mag immers (behalve bij de entreeopleiding, waar sprake kan zijn van remediërende keuzedelen), geen overlap zijn tussen de kwalificatie en het keuzedeel. Omdat via landelijke koppeling van keuzedelen aan kwalificaties is bepaald dat een keuzedeel Nederlandse taal of rekenen een waardevolle toevoeging is op de betreffende kwalificatie, is er voor de deelnemer geen voorafgaande toestemming van de examencommissie nodig om een keuzedeel Nederlandse taal of rekenen te volgen.

Omdat een behaald keuzedeel Nederlandse taal en/of rekenen dezelfde civiele waarde moet hebben als wanneer dit examenonderdeel via de kwalificatie wordt behaald, en er op grond van een behaald keuzedeel een vrijstelling kan worden verkregen, moeten de examens in de keuzedelen aan dezelfde voorwaarden voor examinering voldoen als de generieke examenonderdelen die de kwalificatie betreffen. Dit is geregeld in het onderhavige besluit (wijziging artikelen 4, 5 en 15 EKB WEB). Het betekent bijvoorbeeld dat beheersing moet worden aangetoond via de centrale examens, dat voor het keuzedeel Nederlandse taal dezelfde verdeling geldt tussen centraal examen en instellingsexamen als bij het generieke examenonderdeel en dat de door het College voor Examens vastgestelde afnamecondities voor de centrale examens (artikel 6 EKB WEB) onverminderd gelden voor keuzedelen Nederlandse taal en rekenen.

Daarnaast is het nodig dat een deelnemer wanneer hij via een keuzedeel een hoger niveau Nederlandse taal of rekenen wil halen twee examens aflegt, namelijk één voor het referentieniveau dat past bij zijn soort opleiding en één voor het hogere niveau dat hij via het keuzedeel wil behalen. Dit vloeit voort uit de bepaling dat zowel in de onderdelen van de kwalificatie als in de keuzedelen examen moet worden afgelegd (artikel 7.4.2 WEB zoals gewijzigd in het wetsvoorstel Herziening kwalificatiestructuur). Met het examen dat past bij het referentieniveau van de soort opleiding die hij volgt, kan hij dan aantonen dat hij in ieder geval het referentieniveau beheerst dat nodig is om het diploma te behalen. Met het examen dat past bij het betreffende keuzedeel kan hij aantonen een hoger niveau te beheersen. Dat is gelijk aan de situatie voor andere keuzedelen, waarbij er ook een apart examenresultaat moet zijn voor het keuzedeel. Zo wordt geborgd dat het keuzedeel ook echt als een apart onderdeel binnen de opleiding wordt behandeld. Zo kan ook worden voorkomen dat een deelnemer die via een keuzedeel tracht een hoger niveau voor Nederlandse taal en/of rekenen te behalen en daarin niet slaagt, ook niet kan aantonen het niveau te beheersen voor Nederlandse taal en rekenen zoals dat nodig is voor zijn kwalificatie en het behalen van het diploma. Er kan op basis van een onvoldoende voor het examen voor het hogere referentieniveau namelijk niet worden bepaald of het lagere referentieniveau is behaald.

Mocht een student wel het examen voor het keuzedeel hebben afgelegd, maar het keuzedeel niet behalen, dan heeft hij hiermee, net als bij de andere keuzedelen, wel voldaan aan de aanvullende diplomavoorgaande betreffende dit keuzedeel en kan hij daarmee alsnog zijn diploma behalen.

Overigens kan een deelnemer er (met toestemming van de examencommissie), ook voor kiezen om op basis van artikel 3a, eerste lid, van het EKB WEB het generieke examen Nederlandse taal of rekenen af te leggen op een hoger niveau dan het niveau dat is vastgesteld voor zijn soort beroepsopleiding.

2.5. Aanpassing van de definitie van de deelnemer in de beroepsbegeleidende leerweg die in aanmerking komt voor bekostiging i.v.m. de invoering van keuzedelen

De aanpassingen van de artikelen 2.2.2 en 2.2.3 van het UWEB zorgen ervoor dat geen rijksbijdrage wordt verstrekt voor deelnemers aan een opleiding in de beroepsbegeleidende leerweg (bbl) voor wie er op 31 december van het tweede kalenderjaar voorafgaand aan het bekostigingsjaar een bpv-overeenkomst is voor alleen een of meer keuzedelen. Voor de bekostiging van een bbl-deelnemer moet namelijk sprake zijn van een bpv-overeenkomst die geheel of gedeeltelijk betrekking heeft op de kwalificatie of het kwalificatiedossier waarvoor de deelnemer staat ingeschreven.

2.6. Enkele technische wijzigingen die niet voortvloeien uit de keuzedelen

In artikel 3b, eerste lid, onder c en tweede lid, onder c, van het EKB WEB is een verduidelijking opgenomen die nu alleen is opgenomen in een nota van toelichting. In artikel 2.2.3, tweede lid, van het UWEB is een verwijzing aangepast.

2.7. Aanbodverplichting keuzedelen

In het wetsvoorstel is in artikel 6.1.2 WEB de aanbodverplichting van instellingen betreffende keuzedelen opgenomen: 'Het bevoegd gezag zorgt ervoor dat de instelling voldoende keuzedelen verzorgt waar deelnemers uit kunnen kiezen in het kader van hun beroepsopleiding.' Het doel hiervan is om te borgen dat deelnemers daadwerkelijk iets te kiezen hebben bij de keuzedelen die de instelling aanbiedt, waardoor zij meer gemotiveerd zijn en zich beter kunnen profileren. De aanbodverplichting betreffende keuzedelen is dus omvangrijker dan de keuzedeelverplichting.

Het wetsvoorstel Herziening kwalificatiestructuur bevat een basis om bij AMvB voorschriften te geven omtrent het aanbod van keuzedelen. Voorlopig is echter het geven van nadere voorschriften op dit gebied niet nodig. De in het wetsvoorstel opgenomen aanbodverplichting is in combinatie met andere instrumenten (zoals bestuurlijk overleg, voorlichting en de verspreiding van goede praktijkvoorbeelden) vooralsnog voldoende om het doel te bereiken. Mocht te zijner tijd evenwel blijken dat met bovenstaande instrumenten niet wordt bereikt dat alle deelnemers daadwerkelijk iets te kiezen hebben, dan kan het instrument van nadere voorschriften alsnog worden overwogen.

3. Draagvlak

Om de invoering van keuzedelen tot een succes te maken, is gedurende de periode van ontwikkeling van de herziene kwalificatiestructuur en de voorbereiding van de implementatie door instellingen overleg gevoerd tussen het ministerie van OCW, het ministerie van EZ, DUO, Inspectie van het Onderwijs, MBO Raad, NRTO, SBB en saMBO-ICT en diverse afzonderlijke instellingen. Alle partijen waarderen de gelegenheid die ze hebben gekregen om in een vroeg stadium te overleggen over de nadere uitwerking van de invoering van keuzedelen, waaronder de in dit besluit uitgewerkte keuzedeelverplichting en wijze van examinering van keuzedelen en consequenties voor de diplomering. Het overleg heeft geresulteerd in afspraken op hoofdlijnen van de uitwerking.

4. Administratieve lasten en regeldruk

Aan dit besluit zijn geen extra administratieve lasten of gevolgen voor de regeldruk verbonden ten opzichte van hetgeen reeds is verantwoord in paragraaf 13 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel Herziening kwalificatiestructuur.

5. Uitvoerings- en handhavingsgevolgen

[PM; invullen na ontvangst uitvoeringstoets]

6. Financiële gevolgen voor de rijksbegroting

De invoering van dit besluit heeft geen gevolgen voor de rijksbegroting.

7. Caribisch Nederland

Het wetsvoorstel Herziening kwalificatiestructuur wijzigt ook de WEB BES, onder andere door toevoeging van een zesde lid aan artikel 7.2.6. Deze wijziging, die voorlopig niet in werking zal treden, biedt de grondslag voor een AMvB met nadere voorschriften voor de keuzedeelverplichting van de deelnemer en de aanbodverplichting van de instelling. Voor zover nodig zullen deze nadere voorschriften in een latere fase worden opgesteld. Daarbij zal ook worden bezien of nadere voorschriften nodig zijn op basis van artikel 7.2.3 WEB BES (certificaten) of artikel 7.4.4 WEB BES (centrale examinering).

8. Internetconsultatie

[PM Na afloop internetconsultatie hier de uitkomsten aangeven plus de reactie erop.]

Artikelsgewijs

Artikel I, onderdeel A

Aan artikel 1 zijn begripsbepalingen toegevoegd voor de keuzedelen Engels, Nederlandse taal en rekenen. Aangegeven is, dat hiervoor dezelfde (inhoudelijke en procedurele) eisen gelden als voor de onderdelen Engels, Nederlandse taal en rekenen. Voor alle duidelijkheid is in de omschrijving van laatstgenoemde begrippen aangegeven dat het gaat om onderdelen van een kwalificatie. Keuzedelen zijn geen onderdeel van de kwalificatie.

Artikel I, onderdeel B

De opsomming van examenonderdelen bij een beroepsopleiding wordt uitgebreid met examenonderdelen die de examinering betreffen van keuzedelen. Zoals in paragraaf 2.3 is opgemerkt, zijn deze onderdelen niet toegevoegd aan artikel 17 EKB WEB, zodat de uitslag van het examen in een keuzedeel geen invloed heeft op de zak-slaagbeslissing.

Artikel I, onderdeel C

In dit onderdeel wordt geregeld, voor welk moment de aanvraag moet zijn ingewilligd om op een hoger niveau examen te mogen afleggen in het onderdeel Nederlandse taal of rekenen. Voorheen was dit alleen bepaald in de toelichting op artikel 3a in het besluit van 23 april 2012 (Stb. 2012, 217, pag. 45). Het gaat om de volgende passage: "De student kan van deze mogelijkheid alleen gebruik maken indien de examencommissie het verzoek voor aanvang van het eerste examenmoment in dat examenonderdeel heeft ingewilligd. Voor het onderdeel Nederlandse taal, dat uit een centraal examen en een instellingsexamen bestaat, dient het verzoek van de student voor aanvang van het eerste examenmoment van dit onderdeel ingewilligd te zijn."

Artikel I, onderdeel D

Blijkens het eerste lid van dit onderdeel kan de deelnemer alleen een vrijstelling krijgen voor het examenonderdeel Nederlandse taal, rekenen of Engels op grond van het met goed gevolg afleggen van dat examenonderdeel (op hetzelfde of een hoger niveau) bij een andere beroepsopleiding of een beroepsopleiding bij een andere instelling. Dit betekent, dat met een behaald keuzedeel Nederlandse taal of rekenen geen vrijstelling kan worden verkregen voor het generieke examenonderdeel van dezelfde beroepsopleiding bij dezelfde instelling. Voor Engels speelt dit niet omdat er geen mbo-opleidingen zijn met zowel een generiek examenonderdeel als een keuzedeel Engels. Het enige generieke examenonderdeel Engels in het mbo wordt namelijk al afgenomen op het hoogste referentieniveau dat in het mbo wordt gegeven (3F).

Het tweede en derde lid van dit onderdeel verduidelijken het aanvangstijdstip van de twee studiejaren waarbinnen de deelnemer die bij een andere beroepsopleiding het examenonderdeel Nederlandse taal, rekenen of Engels heeft behaald vrijstelling kan krijgen van dat examenonderdeel. De termijn van twee studiejaren vangt aan na het studiejaar waarin de deelnemer óf het diploma van die andere beroepsopleiding heeft verkregen óf is uitgeschreven zonder een diploma te hebben behaald.

Artikel I, onderdeel E

Bepaald wordt, dat bij het keuzedeel rekenen van de basisberoepsopleiding, de vakopleiding, de middenkaderopleiding en de specialistenopleiding evenals bij de overeenkomstige onderdelen van de kwalificatie geheel centrale examinering plaatsvindt.

Artikel I, onderdeel F

Bepaald wordt, dat bij het keuzedeel Nederlandse taal van de basisberoepsopleiding, de middenkaderopleiding en de specialistenopleiding evenals bij het onderdeel Nederlandse taal van de kwalificatie gedeeltelijk centrale examinering plaatsvindt.

Artikel I, onderdeel G

Artikel 15, tweede lid, van het EKB WEB bepaalt dat de eindwaardering voor een specifiek examenonderdeel kan worden uitgedrukt in een geheel cijfer of in een waardering zoals opgenomen in onderdeel a of b van dat lid. Artikel I, onderdeel G, van dit besluit voegt de waardering "bijna voldoende" toe. Op deze wijze komt het aantal waarderingen op tien en kunnen waarderingen gemakkelijker worden gekoppeld aan cijfers en kan een gemiddeld cijfer worden berekend. Een gemiddeld cijfer kan van belang zijn voor toelating tot bijvoorbeeld een hbo-opleiding.

Het tweede lid van dit onderdeel regelt in combinatie met de onderdelen E en F dat bij de examinering van de keuzedelen Nederlandse taal en rekenen dezelfde eindwaardering wordt toegepast als bij de examinering van het onderdeel Nederlandse taal onderscheidenlijk het onderdeel rekenen van de kwalificatie. Bij de examinering van de overige keuzedelen (waaronder Engels) is de eindwaardering hetzelfde als bij specifieke examenonderdelen. Voor de goede orde wordt erop gewezen dat een keuzedeel loopbaan en burgerschap niet mogelijk is, omdat het onderdeel loopbaan en burgerschap deel uitmaakt van alle kwalificaties. Een keuzedeel dat gekoppeld is aan een kwalificatie mag geen overlap hebben met die kwalificatie.

Artikel I, onderdeel H

Als een deelnemer bij tussentijdse overstap naar een andere opleiding of doorstroom naar een vervolgopleiding reeds over het examenresultaat van één of meer keuzedelen beschikt zonder dat het betreffende keuzedeel is behaald en de deelnemer het examenresultaat wil meenemen naar de nieuwe opleiding, kan de examencommissie geen vrijstelling voor het betreffende keuzedeel verlenen omdat het keuzedeel immers niet is behaald. Wel kan de examencommissie het bij de vorige opleiding verkregen examenresultaat betrekken bij de nieuwe opleiding bij de beslissing of aan de aanvullende diplomavoorgaande met betrekking tot keuzedelen is voldaan. Dat is alleen van toepassing als het keuzedeel is gekoppeld aan de kwalificaties van beide opleidingen. Dat voorkomt dat deelnemers zich nogmaals moeten inzetten voor hetzelfde keuzedeel wat ten koste zou kunnen gaan van het behalen van de kwalificatie. Hiertoe is artikel 15a in het EKB WEB opgenomen.

Artikel I, onderdeel I

In artikel 17 EKB WEB is tot uitdrukking gebracht dat voor het met goed gevolg afleggen van een examen van een beroepsopleiding tevens nodig is, dat examen is afgelegd in het keuzedeel of de keuzedelen die bij de betreffende beroepsopleiding behoren. Dit is in overeenstemming met artikel 7.4.6, tweede lid, WEB zoals opgenomen in het wetsvoorstel Herziening kwalificatiestructuur.

Artikel I, onderdeel J

Het opschrift van hoofdstuk III wordt aangepast in verband met het nieuwe artikel 17d.

Artikel I, onderdeel K

Op grond van het nieuwe artikel 17c van het EKB WEB kan bij ministeriële regeling worden bepaald dat aan onderdelen van een of meer kwalificaties of aan een of meer keuzedelen een certificaat kan worden verbonden. Hiermee is de bevoegdheid om dit bij AMvB te regelen, gedelegeerd aan de minister. De basis van dit artikel is artikel 7.2.3, eerste lid, van de WEB zoals gewijzigd door de wet Herziening kwalificatiestructuur.

Het nieuwe artikel 17d van het EKB WEB regelt de omvang van de keuzedeelverplichting bij de verschillende beroepsopleidingen. Er is een minimum gesteld aan de totale studielast van de in het kader van de beroepsopleiding gevolgde keuzedelen. De studielast van elk keuzedeel wordt landelijk vastgesteld en opgenomen in het keuzedeeldocument. Zoals hiervoor reeds is opgemerkt, is de studielast van de afzonderlijke keuzedelen gestandaardiseerd en bedraagt zij 240, 480, 720 of 960 klokuren.

Het minimum betekent dat de studielast van alle in het kader van de beroepsopleiding gevolgde keuzedelen tezamen ten minste het in artikel 17d genoemde aantal klokuren moet bedragen. Als de studielast van een bepaald keuzedeel gelijk is aan of meer is dan dit minimum, kan met dat ene keuzedeel worden volstaan. Voor de toepassing van artikel 7.2.7, tweede lid, van de WEB is het minimum tevens een maximum. Dit betekent dat de studielast van de keuzedelen boven het minimum niet meetelt voor het voldoen aan de vereiste minimale studielast van de beroepsopleiding (ten minste 1600 klokuren per volledig studiejaar). De studielast van extra keuzedelen die bovenop de keuzedeelverplichting deel uitmaken van de opleiding, telt dus niet mee voor het voldoen aan bovengenoemde norm.

Artikel I, onderdeel L

Het nieuwe artikel 18, negende lid, EKB WEB bepaalt dat het examen voor het eerst keuzedelen omvat in het studiejaar 2016-2017 voor beroepsopleidingen waarmee (door de deelnemers) een aanvang is gemaakt op of na 1 augustus 2016. Deelnemers die eerder met een beroepsopleiding zijn gestart, kunnen wel keuzedelen volgen, maar dat is voor hen geen verplichting.

Ook voor de centrale examens voor keuzedelen geldt, dat ze voor het eerst worden afgenomen in het studiejaar 2016-2017 voor deelnemers die met een beroepsopleiding zijn gestart op of na 1 augustus 2016 (alleen als er ook een centraal examen is voor het overeenkomstige onderdeel van een kwalificatie). Dit is geregeld in het nieuwe tiende lid van artikel 18 EKB WEB.

Artikel II

Met de wijzigingen in onderdeel A en onderdeel B, eerste lid, wordt geregeld, dat een deelnemer bij een bbl-opleiding slechts voor bekostiging in aanmerking komt indien hij uiterlijk op 31 december van elk studiejaar van de opleiding een bpv-overeenkomst heeft die betrekking heeft op de kwalificatie of het kwalificatiedossier waarop zijn beroepsopleiding is gebaseerd. Dat is nodig omdat de kwalificatie de deelnemer opleidt voor het door hem gekozen beroep. Een bpv-overeenkomst voor alleen een keuzedeel of keuzedelen telt dus niet mee voor het voldoen aan die (bpv-)bekostigingsvoorwaarde voor de bbl-opleiding.

De enige inhoudelijke wijziging in de onderdelen A en B, eerste lid, is toevoeging van de eis, dat de bpv-overeenkomst geheel of gedeeltelijk betrekking moet hebben op een kwalificatie of kwalificatiedossier, behorend bij de opleiding die de deelnemer volgt.

Verder is alleen een onderverdeling van de eisen in a, b en c, respectievelijk a, b, c1° en c2° toegevoegd.

De wijziging in onderdeel B, tweede lid, is technisch van aard (aanpassing van een verwijzing).

Artikel III

Het Besluit certificaten groen beroepsonderwijs vervalt. Deze regeling bevat uitsluitend de bevoegdheid voor de minister van Economische Zaken om bij ministeriële regeling onderdelen van een kwalificatie of kwalificaties aan te wijzen waaraan een certificaat kan worden verbonden. Deze bevoegdheid is nu opgenomen in het nieuwe artikel 17c van het EKB WEB.

Artikel IV

De op het Besluit certificaten groen beroepsonderwijs gebaseerde Regeling certificaten groen beroepsonderwijs is voortaan geheel gebaseerd op artikel 17c van het EKB WEB. De nieuwe grondslag zal ook worden opgenomen in de Regeling certificaten groen beroepsonderwijs.

Artikel V

Dit besluit treedt op dezelfde datum in werking als het wetsvoorstel herziening kwalificatiestructuur. Dit wordt geregeld bij koninklijk besluit. De beoogde datum van inwerkingtreding is 1 januari 2016. Dit heeft als consequentie dat scholen vanaf 1 augustus 2016 verplicht zijn opleidingen aan te bieden gebaseerd op kwalificatiedossiers en keuzedelen die onderdeel uitmaken van de herziene landelijke kwalificatiestructuur mbo. Instellingen moeten bij de voorbereiding van de opleidingen voor het studiejaar 2016-2017 en volgende rekening houden met de gewijzigde voorschriften.

De Minister van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap,